

FÜGGETLEN UJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

Hírszámra . . . . . 6 korona
Félévre . . . . . 3 korona
Negyedévre 1 korona 50 fillér
Egyes szám ára 14 fillér.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Felelős szerkesztő:
S Z I L A S S Y Z O L T Á N
az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
IX. ker., Üllői-út 26. szám. (Köztelek).

Cserhádi Sándor nyugdíjazása.

Közel harminc évi áldásos munka után *Cserhádi Sándor* a magyar-óvári gazdasági akadémia tanára visszavonul, de nem pihenni, hanem tovább dolgozni a növénytermesztési kísérleti állomáson. Már a második eset ez rövid idő alatt, hogy gazdasági szaktanáraink lemondanak fényes és még előmenetelt ígérő állásaikról, csak azért, hogy tovább dolgozzanak egy irányban, amelyet szeretnek, amelyért rajonganak. Így volt ez pár hét előtt *Kerpely Kálmán*, a debreceni gazdasági tanintézet igazgatójával, most pedig *Cserhádi Sándorral*.

Csodálatos jelenség ez a mai kapaszkodó világban, mikor mindenki az ugorkafára akar hágni, hogy nagyobb legyen. Ime *Cserhádi* leszáll a magas akadémiai tanszékről, hol általános tisztelet és szeretet övezte, elhagyja azt a helyet, ahol a magyar gazdasági szaktudománynak a világ előtt becsülést, elismerést szerzett nagy tudásával és erős tollával: beáll munkásnak. Dolgozik tovább a növénytermesztési kísérletek terén a magyar mezőgazdaság előmeneteléért. És csak azért vonult ide, és csak azért hagyta el azt a szép állást, mert úgy érezi, hogy itt hasznosabb munkásságot fejthet

ki a magyar mezőgazdaság javára. — Erről az önzetlen férfiuról emlékezünk meg ez alkalommal lapunk élén és bemutatjuk arcképét. Nemes munkájára adjon az Ég áldást, hogy valamint eddig, ezután is mint a növénytermesztés tudományos kutatója sokat tehessen a magyar gazdálkodók hasznára és ezáltal saját megnyugtatójára, mert neki egyetlen jutalma csakis a jövőzött kötelesség nemes érzete lehet.

Cserhádi Sándor született Győrött az 1852-ik esztendőben. Az 1872—73. évben végezte a magyar-óvári felsőbb gazdasági tanintézet kétéves tanfolyamát, míg 1873—74-ben a hallei és 1874—75-ben a lipsei egyetemen folytatta tanulmányait. 1875-ben neveztetett ki a magyar-óvári gazdasági akadémia segédtanárának, ahol 1878 óta mint rendes tanár működik. 1884-ig a gazdasági állattant és más több kisebb tantárgyat adott elő, 1884-től kezdve pedig a növénytermesztés

Cserhádi Sándor.

tanári székét tölti be és ez időtől datálódik ország-szerite ismeretes nagy jelentőségű munkálkodása. 1891-ben vette át az ő kezdeményezése folytán létesült növénytermesztési kísérleti állomás vezetését, míg most kizárólag e kísérleti állomás ügyeit vezeti.

Jobb és megbízhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk mint a minöket 30 év óta

MAUTHNER ÖDÖN

császár és királyi udvari szállító
magkereskedésében k a p h a t. <<

Megállott a munka.

Ismét szomorú napok előtt állunk. Nem volt elég a nagy szárazság, az irtózatossá válás, mely az ország népét érte, most újra csapás előtt áll az ország népe. Ugyanis az ország házában, ahol a bajok orvoslásán kellene fáradozni és az égető kérdéseket megoldani, ahol sok-sok munka halmozódott össze az ország minden részéből, ott beütött a sztrájk. Ismét obstruálnak, ismét csak beszélnek-beszélnek, de emellett henyélnek, mert az a sok nyomoruság, amely enyhítésre vár, az a sok baj egymásra gyűl. A mezei munkások között, amelyek sokat beszél, azt nem szereti a gazda, mert az rendszerint nem szeret dolgozni és még a jó munkást is visszatartja dolgában. Már pedig ez baj, ha sietős a munka. Az országnak is éppen ilyen sietős, nagy munkája van most. Egytelről az aszály által sújtott vidékekről kell elhárítani a csapás teljes erejét. A segélymozgalmat minden oldalról hatalmas arányokban kellene folytatni. Mert eddig bírta a nép, de az ősz lejár ma-holnap. Az állatok, ha ezideig el is tengődtek az őszi esők után felujult zöldségen, de a tél a nyakunkon van. A takarmánybeszerzés sok-sok gazdát a tönk szélére juttat, ha a segély idejében nem érkezik.

Az inség enyhítésére szánt közmunkálatokhoz is hozzá kellene látni, hogy a nagy drágaság miatt ma-holnap koplaló nép egy kis pénzforráshoz jusson. Ez a pénzforrás százszoros áldás, mert nemcsak a szegény munkásnépen segít, hanem közvetve az iparoson, a többi polgáron is. A nép munkájával szerzett pénze a szabó, csizmadia és más mesteremberek kezébe is elkerül és ebben a nyomoruságos időkben csakugyan kell az inséges vidékeken mindenkinek a pénzforgás.

No, de megállott a munka a fejénél. Az országházban kezdik a beszédet és a szegény nép ebből a hosszú beszédekből jól nem lakik, a gyermekei pedig éhen halhatnak. Nagy csapás ez a tétlenség, mely éppen az ország fejénél van, mert fejtől romlik a hal is, féltő, hogy az ország népe ezerféle bajába szintén belebetegedik, ennek pedig óriási következményei lesznek. Szaporodik a kivándorlók száma, nő az

elégedetlenség, mert korog a has a szegény népnél, az iparos polgárság tengődik, az urak pedig a szép országházban — mint a rest munkás szokott a munka idején — csak beszélnek — beszélnek, de nem veszik, vagy nem akarják észre venni, hogy a munka megállott.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Az ország törvényhozásában újra ismétlődnek azok a jelenetek, amelyekkel majdnem két évre megbénították a törvényhozó gépezet forgását az obstruáló ellenzéki képviselők.

A miniszterelnöknek a házszabályok módosítására vonatkozó indítványa idézte elő ezen újabb háboruszkodást. A miniszterelnök — igen helyesen — azt akarja javaslatával kerestül vinni, hogy néhány emberből álló kis tömeg ne akadályozhassa meg azt, hogy az ország lakosságát képviselő, mintegy 400 törvényhozó, az országra nézve üdves és hasznos munkát végezhesen, alkotasson.

Kitört tehát elemi erővel újból a háború, a magyar parlamentben. Az obstruáló ellenzék minden áron meg akarja akasztani azt, hogy Tisza gróf javaslata a házszabályok módosítására nézve megtestesüljön. Mi lesz mindennek a vége? Azt előrelátni nehéz most még, amidőn csak egy hete tart ez az áldatlan állapot; a miniszterelnök napirendi indítványa el fog következni bizonyára minél előbb. És hogyha a kormány tarsolyában levő eszközök majd mind keveseknek bizonyultak már, akkor nem lesz más hátra a kormányelnök előtt, minthogy a parlamenti bábéli zürzavarnak akként vessen véget, hogy föloszlattassa az országgyűlést. Elvégre is, dönt majd a nemzet maga, hogy kinek a részén van az igazság, azokén e, akik a békés időket a törvényhozási munkában való részvételt a nemzet javára chajtják, vagy akik meg akarják akasztani az országgyűlést ebben a kötelező munkában.

Németek és olaszok harca.

Véres zavargások színhelye volt a múlt héten Innsbruck, melyet főiskolájának tanulói idéztek elő; az olasz és német diákok között szinte hagyományos a surlódás évek óta az innsbrucki egyetemen, melyen csak nemrégiben a nagyszámú olasz hallgatóra való tekintettel olasz nyelvű osztályokat is állított fel az egyetemi tanács. A múlt héten véres verekedéssé fajult ez a gyűlölet a két nemzetiségbeli diáksereg között; a verekedésben a nép is résztvett; összetörték-zuzták mindent, középületeket és magánházakat; egy német festő áldozatul esett a tusának; Pezzey akit nagy pompával temették el, mint a

Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök

az országszerte elsőhelyen elismert kítünő szerkezetű és legolcsóbb

„Eredeti Kalmár-rosták“ és terménytisztító gépek.

Elsőrendű hazai anyagból gyártunk ezidő szerint 15-féle nagyságban, különböző szerkezetben a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő általános terménytisztításához berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi vagy hajtóerőre alkalmazva. — Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk.

Kalmár Zs. és Társa különleges terménytisztító gépgyára

Telefon 69. szám. — Sürgőnyczim: Kalmár-rostagyár. — HÓDMEZŐ-VASÁRHELYEN.

„német eszme mártírját“. A német elem kerekedvén felül, az összes olasz kézen levő épületeket, üzleteket lerombolták, 146 olasz egyetemi hallgatót letartóztatt a katonaság. Az innsbrucki kaszárnya egész legénysége kivonult a tüntetők ellen, mert hiába volt a községi tanácsosok közbe lépése, a rombolást a főbőszült tömeg tovább folytatta.

A községtanács a véres zavargás és rombolás után való napon ülést tartott s megállapította, hogy az olaszok fogták először fegyvert s azok voltak a kezdeményezői ennek a rombolásnak.

Valószínű, hogy az osztrák kormány — melynek állását megingatta ez a véres eset, — elmozdítja az állásától a tiroli helytartót.

A pápa a háborúról és a párbajról.

X. Pius pápa a múlt napokban fogadta dr. Sept Gyula, egy német ujság szerkesztőjét és hosszabbban nyilatkozott előtte a keletázsiai háborúról s a párbajról, felhatalmazva a szerkesztőt, hogy közölje lapjában az intéző szöveget.

A pápa két nyilatkozata így szól:

— Nagyon megszorított az iszonyatos színjáték a Keleten. Nem is háboru az, hanem mészárlás. Nem lehet eléggé fájlalni, hogy az egész civilizált világ egykedvűen nézi a borzalmas vérengzést és még mindig nem tudott közös akcióra tömörülni, amely véget vehetne a hadjáratnak.

A pápa abban bizakodik, hogy az isteni gondviselés mielőbb megfogja segíteni az emberiséget és elhárítja felőle a háborút.

Majd a párbajra tért át a beszélgetés.

— Az a meggyőződés, — mondotta a pápa, — hogy a párbaj minden tekintetben ostoba, e-z' elen dolog, a mely még érthető volt a barbár középkorban, de ma már teljességgel érthetetlen. Be kell valania mindenkinek, hogy belső meggyőződése szerint a párbaj anakrosztikus intézmény, ezt a belső meggyőződését az emberiség azonban nem vallja be. Kétségtelen, hogy a mai törvények nem védik meg eléggé a becsületet.

Erélyes törvényhozási akcióra van tehát szükség a becsület oltalmára. De az képtelenség, hogy a kard legyen a bíró, a fegyver, a mely vak és buta, hisz akárhányszor megesik hogy aki jogának biztos tudatában fegyvert fog és a párbajhoz folyamodik, áldozata lesz annak. A nyilvános rágalmazás, a sértés ellen csak a törvényhozási intézkedés adhat védelmet. Olyan törvényre van szükség, amely egyrészt kötelezi a sértőt, hogy bizonyítsa be vádjait — a mai törvények ezt bizonyos esetekben szigorúan tiltják — de más részről a legsúlyosabb büntetéssel sújtja azt, aki a rágalmakat bebizonyítani nem képes.

Orosz-japán háboru.

Az orosz-angol kérdés

Az orosz balti hajóraj tévedése, hogy rálőtt a hulli angol halászhajókra, már egyezkedésig jutott és így elkerültünk egy európai nagy háborút. Az orosz hajóhad tovább vonult, az egyezkedés pedig választott bíróság elé kerül, mely Párisba ül össze a különböző államok szaktekintélyeiből.

Port-Artur végnapjai.

Port-Artur ostroma nagy erővel folyik még, a japánok ujabban elfoglalták az északi váröv öt fontos erődjét s most továbbnyomulnak a város felé. Ez erődök elfoglalásával a japánok igen nagy eredményt értek el, mert ezek a várak már csak három kilométernyire vannak a várostól s a japánok közvetlen tüzeleést indíthatnak a városra, a kikötőre, az Aranyhegyen és a Tigris-félszigeteken lévő erődökre. Ezekre a helyekre vonul vissza lassan a védő orosz sereg, de soká nem bírja ott sem az ellenállást, mert három oldalról hull rájuk a japán bombazápor. Port-Artur megmaradt lakossága szintén a Tigris-félszigeten keres menedéket, ahol óriási sziklabarlangok védik meg a gránátok tüzétől. Utolsó menedékük, a hatalmas liaotiesani erőd, a félsziget legdélibb csucán épen áll még, de már idáig is eljutnak a japánok ágyugolyói. Tokióban nagyon izgatottan várják a legközelebbi napok híreit s meg vannak győződve, hogy Stösszel tábornok kapitulálni fog. Azt mondja egy tokiói jelentés, hogy a hódító mindig nagylelkű szokott lenni a bátor védelmezővel szemben. De ha az ellenállást a szükség határain túl folytatják s a küzdelemnek más célja nincs, mint a vérontás, akkor az ostromlók dühének nem lehet határt szabni, még ha az utolsó pillanatban kitérik is a fehér lobogót, — akkor már csak mészárlás következik.

A mandzsuriai harcokról.

Az utóbbi óriási harcok után az idő is bele-szólt a hadakozásba. Erős fagyok és havazás állott be Mandzsuriában. A két ellenfél a téli szállás készítéshez látott, de közbe farkasszemet néznek és össze-összezsapnának. Ágyubarc mindennap van. Ha Port-Artur elesik, a japánok közel százezer emberrel szaporodnak és ekkor nagyobb remény lesz a teljes győzelemhez.

Mozgósítások, készülődések a háborúra.

Az orosz cár ismét hadihajókat rendelt Franciaországban, melyre temérdek milliót szánt. A mozgósítások is folytak, ujabban ismét három hadtestet visznek a harcra. A japánok pedig újabb hadikölcsönt szereztek. Tehát a harc egész télen át fog tartani, míg el nem dül a háboru sorsa.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

Gabona-osztály.

Vetőmag-osztály.

Erőtakarmány-osztály.

Gazdasági anyag-osztály.

Tenyészállat-osztály.

Borgazdasági osztály.

Gép-osztály.

Biztosítási osztály.

Díjszabási osztály.

Alaptőke: 528,600 korona. Tartalekalap: 210,000 korona. Forgalmi visszatérítési alap: 81,409 korona. Tagok száma: 1023.

Prospektust ingyen és bérmentve küldünk.

Az 1904. évi

Őszi és téli anyag- és géparjegyzékünk

megjelent és kívánatra bérmentve és ingyen küldjük.

Egyéb idény-árjegyzékeink a következők: Tavasz és őszi magárjegyzék. — Tavasz anyag és géparjegyzék. — Tavasz szőlő- és kertmívelési árjegyzék. — Szüreti és borgazdasági árjegyzék. — Aratási és cséplési árjegyzék.

A szövetkezetbe való belépés áldozattal nem jár! Saját érdekünket mozdítjuk azzal elő!

Nyomatványokat szívesen küldünk.

Verekedés a spanyol törvényhozó-testületben.

Botrányos jelenetek játszódtak le az elmúlt héten a spanyolországi törvényhozás termeiben. Közönséges verekedés számba ment az, ami ottan történt.

A kormány javaslatot terjesztett elő, a melynek értelmében a képviselőház meghatalmazza, hogy huszonhat képviselő ellen meglehesse a törvényes lépéseket. Erre borzasztó zaj támadt. Az ellenzéki képviselők magukból kikelve kiáltották, hogy az nem járja, hogy a kormány merényletet intéz a parlament immunitása ellen s hogy ezt nem fogják tűrni. Az izgatottság még fokozódott, a mikor egy kormánypárti képviselő azt kiáltotta az ellenzéknek:

— *Fogjátok be a szájatokat, ti nyomorult gazemberek!*

Erre *Azarte* republikánus képviselő rávetette magát kormánypárti ellenfelére és földüözvágta. Ezzel megkezdődött az általános verekedés.

Egyik honatya neki ment a miniszterelnöknek, állítólag arcul is ütötte s botjával rá akart ütni; az ülés elől csak úgy birt menekedni, hogy a jegyzők eléje állottak s fölfogták az ütéseket. A ház alelnöke már nem volt ilyen szerencsés, mert a tintatartókat egymásután röpitették a fejébe. A verekedés közben az összes képviselők kabátjai összeroncsolódtak, a rendőrség a karzatot kiürítette.

A képviselők addig folytatták a harcot, amíg erejük végképpen el nem hagyta őket. Nagyon sok képviselőnek kiütötték a fogát, mások dagadt szemmet vittek haza emlékül az érdekes parlamenti ülésről.

Mi szánakozva olvassuk a parlamenti állapotoknak Spanyolországban való eme elfajulását. Mentsem meg a magyarok istene attól, hogy a mi törvényhozó testületünkbe is betéskelje magát ez az elburjánzott állapot, amely megasztója minden törvényhozási munkának!

!!! Kliséket olcsón !!!

A „FÜGGETLEN UJSÁG“-ban megjelent képek lemezeit ... (kliséket) olcsón kölesön adja, esetleg eladja ...

a „Független Ujság“ kiadóhivatala.

(Budapest, IX., Üllői-ut 25.)

• SZÖVETKEZETI ÉLET •

A közelmúlt eseményei.

Az imént letűnt napok igazán nyereségesek voltak a magyar szövetkezeti ügyre. November hó 5-én és 6-án folyt le az a szaktanácskozás, amelyet az új szövetkezeti törvényjavaslat megvitatása végett a Magyar Gazdaszövetség hívott egybe, 7-én az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatóválasztmányja tanácskozott ugyanerről a tárgyról. November hó 6-án megalakult a Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége.

Az új szövetkezeti törvényjavaslatról már irunk s ígérjük, még írni is fogunk, elmondván róla nézetünket. A javaslatot Nagy Ferenc egyetemi tanár, volt államtitkár írta. Jó és nemes szándékkal; a legfőbb célja az, t. i. a javaslattal, hogy a szövetkezeti téren felburjánzott gazt kiirtsa. Munkáját nagy igyekezettel, nagy tudással végzi s talán éppen a nagy igyekezet okozza, hogy a fátükhajtások nyesegetése közben az élőfába is bevág.

A Magyar Gazdaszövetség múlt szombati és vasárnapi értekezletén a javaslat ellen felhozott kifogásokat következőkben lehet összefoglalni:

Félreismeri a szövetkezetek tulajdonképpeni nagy hivatását, rideg üzleti vállalkozásoknak tartja őket. Szabad mozgásukat sokszor ok nélkül gátolja.

Ellenőrzésüket arra nem hivatott tényezőkre kívánja ruházni.

A Magyar Gazdaszövetség értekezletén jelen volt nagy tudású egyének s gyakorlati tapasztalatokkal bőségesen rendelkező férfiak apróra elmondták nézetüket a törvényjavaslatról — ugyanigy volt az Országos Gazdasági Egyesület ülésén is. E két kiváló testület véleménye azt hisszük elég súlyos lesz arra, hogy a javaslat hibáit kirep. rálják még mielőtt abból törvény lenne.

A másik eseménye az elmúlt napoknak a Szövetkezetek Szövetségének megalakulása volt. A „Független Ujság“ olvasói emlékezhetnek, hogy a szövetség eszméjét Széchenyi Imre gróf vetette fel ezelőtt több mint egy évvel, most végre testet öltött az eszme. Ennek a szövetségnek céljait a legszebben Károlyi Sándor gróf, a magyar szövetkezeti mozgalom atya, fejtette ki a legtalálébban az alakuló gyűlésen.

A szövetség feladata lesz központjaik révén egyesíteni valamennyi a magyar korona országaiban működő szövetkezetet, első sorban, hogy azok mű-

Rovar és husrostos

„Orpington“ melasse baromfi abraktakarmány felülmul és pótol —
minden más takarmányt

tartalmaz: **melasset** (20% cukortartalommal), **buzakorpát**, **tengeri darát**, **kendermag pogácsát**, **foszforsavas meszet**, **rovar és husrostokat**. **Ára 10 korona 50 kilogrammonként.**

Előnyei: **feltűnő gyors hizás**, **korai tojóképesség**, **kitűnő husképzés**, **szaporodó tollasodás**, **feltétlen sulyszaporulat minden más takarmányozással szemben.**

Erőtakarmánygyár Részvénytársaság Igazgatósága.

Gyárak: Budapest, Hatvan, Totmgyer.

Központi iroda: Budapest, IX., Üllői-ut 117.

(Telefon 51—32.)

ködését egyöntetűvé tegye, másodsorban, hogy a folyton meg-megújuló és erősödő támadások ellen egyesült erővel tudjanak védekezni a szövetkezetek s végül, hogy a népet nevelő, népet irányító, vezető hivatásukat egy és ugyanazon elvek szerint töltsék be a szövetkezetek.

Igaz reménység tölt el bennünket, hogy a szövetség mindennek meg is fog felelni s nagy hasznára fog válni a magyar szövetkezeti ügynek.

A „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete” f. évi rendes közgyűlését október 26-án tartotta meg. A 12. évi üzleti jelentésből vesszük a következő adatokat, amelyek örveudetes tanuságot tesznek e szövetkezet haladásáról. A szövetkezet tagjainak száma a lefolyt évben 104-gyel 959-re, üzletrészeinek száma 143-mal 2557-re szaporodott; alaptőkéje kitesz 511,000 K.-t és gyűjtött tartaléktőkéje 210,000 K.-t. A folytonos emelkedés folytán a múlt évben 32,000 K. vásárlási visszatérítést juttatott tagjainak. Ezáltal az elért nyereség a tagok javára szolgált. Uj üzletág bevezetése is foglalkoztatja a szövetkezetet. A tenyészállatok jobb értékesítése céljából új osztályt állított fel, amely első kísérletét jó eredménnyel végezte az idej tenyészállatvásár alkalmával. A közgyűlés elfogadta az igazgatóság, valamint a felügyelő-bizottság jelentését s a zárószámadást, továbbá a nyereség felosztására vonatkozó javaslatot s a felmentvényeket megadta. Köszönetet szavazott az igazgatóságból kilépő Seidl Ambrusnak és Kovács Sebestyén Endrénnek, akik másoldalu elfoglaltságuk miatt tértek ki az újból való megválasztás elől. A választások a következő eredménnyel végződtek: megválasztottak az igazgatóságba: Barcza Károly (alelnök), Bernát István dr., Forster Géza, Nagy Ferenc dr. (uj), Perczel Ferenc. Felügyelő-bizottsági tagokul: Zachár Gyula (elnök), Koppély Géza, Pirkner János, Renner Gusztáv.

Gabonarakartári szövetkezetek szervezése és felállítására tárgyában a Pozsonymegyei Gazdasági Egyesület rendkívül látogatott értekezletet tartott, a melyen megjelentek a két csallóközi járás földbirtokosainak színe-java, ugyszintén a községek képviselői. Együttesen körülbelül 300-an. Horváth János dr. az Országos Központi Hitelszövetkezet ipari osztályfőnöke tartott igen érdekes és kimerítő előadást a gabonaközpontárszövetkezetekről. Az előadás nyomán a jelen voltak kimondották, hogy a vármegye területén a gabonaértékesítő szövetkezetek létesítését, különösen a kisgazdaközönség érdekében szükségesnek tartják. Az értekezleten egy előkészítő bizottságot választottak, a mely mozgalmat indít hitelszövetkezetek s majdan gabonarakartár-szövetkezetek létesítésére.

• TÖRVÉNYKEZÉS •

Aki a börtönbe kívánczik. Néhány hónappal ezelőtt a budapesti büntető törvényszék okirathamisításért nyolc hónapi börtönre ítélte Szalai János ügynököt. Az ítéletet a Kuria is helybenhagyta, mire Szalai, aki időközben a vidékre költözött, jelentkezett a királyi ügyészségnél, hogy büntetését megkezdhesse. De a dolog nem ment olyan könnyen, mert előbb ki kellett előtte hirdetni a Kuria ítéletét. Szalai három hónapig járt-kelt a fővárosban, míg teljesen kifogyott a pénze. A múlt héten reggel kilenc óra tájban újra megjelent a törvényszék épületében s követelte, hogy azonnal csukják be, mert se lakása, se pénze nincsen. A szolgák az ügyészséghez utasították, ahol Szalai szintén nagy lármát esapott, hogy elérhesse célját. A zajra kijött a szobából Magyar dr. királyi ügyész s a börtönbe kívánczó embert lekísértette a fogházba.

Halálos ítélet. A zalaegerszegi esküdtbíróóság néhány hónappal ezelőtt tárgyalta Zsemlye István és Vizmati Imre kanászok bűnügyét, akik az idén április 4-én meggyilkoltak és kirabolták Takács János zalaegerszegi vagyonos sertéskereskedőt. Zsemlye István biztatta föl a gyilkosságra komáját, Vizmati Imrét azzal, hogy Takácsnál rendszeren sok pénz van s ha sikerül kicsalni őt az alsó-lendvai vásárra, a gályi erdő sűrűjében könnyen végezhetnek vele. Zsemlye heteken át csalogatta Takácsot, de csak április 4-én sikerült őt lépre vinni. A gályi erdőben elől ment Zsemlye István, utána Takács, legvégül Vizmati. Amikor a sűrűbe értek, Zsemlye köhintett annak jeléül, hogy elérkezett az alkalmas pillanat, de Vizmati vonakodott megfogadni a titkos utasítást. Végre Zsemlye odasugott komájának:

— Ha most nem ütjük le a legközelebbi sűrűnél, akkor nem sikerül a tervünk. Pedig de sok pénz van nála!

Ez a fölhívás hatott, mert néhány pere múlva Vizmati bunkós botjával úgy fejbevágta a szerencsétlen sertéskereskedőt, hogy azonnal összeesett, Zsemlye pedig bicskájával beleszurt az áldozat szívébe. A két gyilkos azután kirabolta Takácsot s elvitték négyszáztíz korona készpénzét, a holttestet pedig lombbal betakarták. A zalaegerszegi esküdtbíróóság Zsemlye Istvánt kötélfalálra, Vizmati Imrét pedig tizenötévi fegyházra ítélte. A Kuria a minap tárgyalta ezt az ügyet. Az ítélet ellen benyújtott semmisségi panaszokat elutasította. Azután zárt tanácsban határozott a Kuria arról, hogy vajjon az elítéltet kegyelemre ajánlja-e vagy sem.

A legjobb minőségű **háztartási és gazdasági cikkek, hamisítatlan jó italok a legkedvezőbb árakon** a fogyasztási szövetkezetek útján szerezhetők meg. A melyik faluban fogyasztási szövetkezetet akarnak létesíteni, a mozgalom kezdeményezői forduljanak u báigazításért a

„Hangya”, a Magyar Gazdaszövetség Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezetéhez
BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. szám.

• MI UJSÁG? •

Erzsébet királyné emléke az egyetemen. Erzsébet királyné neveünnepének évfordulóját november 19-én az idén is kegyelettel üli meg a budapesti tudományos egyetem, amely e napon gyászünnepet rendez.

Petőfi-ünnep Székesfehérváron. Annak emlékére, hogy Petőfi vándorszínész korában Székesfehérvárott töltött két hónapot és az ottani színházban lépett először színpadra, azt a házat, hol Petőfi lakott, Székesfehérvár hazafias közönsége emléktáblával jelölte meg. Az emléktáblát szép ünnepségek keretében a múlt héten leplezték le. Az ünnepségre a fővárosból is sokan lejöttek. Ünnepi beszédet mondtak: Havranek József polgármester, Ferenczy Zoltán és Zalay Mihály főgimnáziumi igazgató. A színházból a közönség a Petőfi-házhoz vonult, hol Fiáth Imre ifj. szavalt. Majd Havranek polgármester beszéde közben lehullott a lepel az emléktábláról, melyet virágok borítottak. Az emléktáblán ez a fölirat állt: „Itt lakott vándorszínész korában Petőfi 1842 november 9-től 1843 január 10-ig.“ Azután a „Szózat“ előlése zárta be az ünnepet.

Korányi tanár arcképe. Az Erzsébet királyné-szanatóriumban vasárnap délelőtt leplezték le Korányi Frigyes tanárnak azt a művészi arcképét, melyet egy magát megnevezni nem akaró urinő Balló Ede festőművésszel festetett. A leplezés diszes ünnepség keretében folyt le, amelyen nagy és előkelő közönség vett részt Batthyány Lajos gróf szanatórium-egyesületi elnökkel az élén, aki meleg szavakkal köszöntötte a nagy tudóst. Az ünnepelésből kijutott a maga részére Balló Ede festőművésznek is, aki a képért kapott tiszteletdíjat, kétezer koronát a szanatóriumnak ajándékozta.

Riadalom Bölcskén. Bölcske község róm. kath. kántortanítója Vass Ignác ellen a pécsi püspök vizsgálatot rendelt el, mert hivatali hanyagsággal és engedetlenséggel vádolták. A kirendelt vegyes bizottság, melynek tagjai Onczay Géza dr. kerületi esperes és Rasovszky Julián járási főszolgabíró, jegyzője pedig Kain Abel dunaföldvári segédlelkész volt, megjelentek Bölcskén, hogy a vizsgálatot megindítsák. Tanácskozás közben egy 300 főnyi tömeg lepte el az iskola udvarát és erővel be akart hatolni abba a terembe, ahol a bizottság dolgozott, hogy a vizsgálatot megakadályozzák. Rasovszky Julián főszolgabírónak nagynehezen sikerült a népet lecsendesíteni. A vizsgálatot a bizottság abban hagyta. A főszolgabíró, hogy a tömeg további kihágásait megakadályozza, csendőroket hozatott a községbe.

Takarmányhiány és adóvégrehajtás. Maga a kormány adta ki a jelszót, hogy az idejé inséges esztendőben mindent el kell követni, hogy a szegény nép ne érezze meg a rendkívüli szárazság sújtó következményeit. A földmivelésügyi miniszter az egész ház helyeslése közepette jelentette be az intézkedéseket, amelyeket a takarmányhiány orvoslására tett. Hanem hát mit ér a földmivelési miniszter mindez intézkedése, ha a pénzügyminiszter ur közgei ott a vidéken nem akarnak tudomást venni az inségről. Mert ilyenformán megtörténik az, hogy amit a földmivelésügyi miniszter ad, azt a pénzügyminiszter visszaveszi. Nagyvárad levelezőnk írja, ugyanis, hogy a biharmegyei Felsőkimpány községben az történt, hogy több szegény jószág tartó gazda takarmányát lefoglalták adóba. Az adóvégrehajtó persze nagy méltatlankodást keltett a községben és Tisza István grófnak az előljárásság táviratban tett jelentést.

Pókayné sarköve. Kolozsváron a Hunyady téren nemrégiben egy ócska épületet bontottak le, amely alkalommal a munkások egy igen érdekes sarkőre bukkantak. A lebontott ház falában ugyanis megtalálták Pókayné sarkövét, kinek két fiát Báthory halálra ítélte s akiknek megrázó tragédiáját oly mesteri tollal írta meg Gyulay Pál „Pókayné“ c. költeményében. A háromszáz évnél idősebb sarkő nagyon rég kerülhetett az épület falába. Ennyit lehetett csupán kibetűzni feliratából:

ITT NYUGSZIK
PÓKAYNÉ . .
. . . . .
. . . . .

A többi sorok olvashatatlanok voltak. Az érdekes követ betették a többi közé a fundamentumba s ma már magas fal emelkedik az elrejtett kő fölött...

A cigányprimás halála külföldön. Frankfurtban egy szállóban, amelyben hosszabb ideje cigányzenekar hangversenyez, Hamza Sándor cigányprimást hegedűjátéka közben rosszullet fogta el. Alighogy a terem sarkában egy székre telepedett, szívzélhűdés érte és meghalt.

Egy érdekes székely. Györgyjakab Ignác ikafalvi székely szerfelett beleszeretett a „b“ kezdőbetűbe. Tizenhárom gyermekét a következő nevekre kereszteltette: Berta, Berthold, Benedek, Biri, Bertalan, Betti, Bella, Brigitta, Bálint, Balázs, Benjamin, Balthazar, Béla. Ezek közül az első nyolc él, az öt utolsó meghalt. Mint mondják, egyebekben is igen ragaszkodik a „b“ kezdőbetűhöz. Rendkívül szereti a bort, a buzakenyeret, a babot, bárányhust, bivalytejet, bélszint, borsót, bécsiszeletet, bőftököt, barátfület, burgonyát, berbécs-tokányt, borjuvesét, belöttet, becsináltat, borovicskát, bakszakát. A lovait is így nógatja: „brrr!“

A szárított sertéstrágya

— a legkitünőbb és legolcsóbb trágyanem. —

Allami szőlészeti és gazdasági tanintézetű kísérleti telepeken rendkívül előnyösnek bizonyult. Számtalan nagybirtokon fényes eredménnyel bevezetve. Árajánlással, felvilágosítással, elismerő nyilatkozatokkal készséggel szolgál:

Budapest-Kőbányai trágyaszárító-gyár, Budapest, IX. kerület, Üllői-ut 21. szám.

A király „menyasszonya“. Minap délután beállított a király kabinetirodájába Brandtstädter Teréz 32 éves szakácsnő és kijelentette, hogy a király menyasszonya akar lenni. Azt olvasta ugyanis a lapok apróhirdetései között, hogy a király egy tisztességes szakácsnő ismeretségét keresi — házasság céljából. A kabinetiroda hivatalnokai természetesen rögtön látták, hogy örülten van dolguk és rendőrt hívtak. A szerencsétlen asszony erre dühöngeni kezdett és egyre azt kiáltotta, hogy az ő felséges vőlegénye megbünteti azokat, akik bántani merészelik. Nagynehezen megfékeztek az elmebeteg asszonyt és bevitték a lipótmezei tébolydába.

Megégett család. Rimaszombatból írják, hogy végleges községben szörnyű katasztrófa érte Kamenszki András uradalmi főerdész családját. A főerdész 16 éves leánya petróleum-lámpa mellett dolgozott. Vigyázatlansága folytán a lámpa felborult s a szétfolyt égő petróleumtól egyszerre lángba borult a ruhája. Segélykiáltásaira berohantak a szülei s egyik testvérnénje, de ijedtükben ők is oly vigyázatlanok voltak, hogy a tűz az ő ruhájukba is belekapott s csak a szomszédok tudták eloltani rajtuk. Ekkor már az egész szoba lánggal égett. A szerencsétlen család oly súlyos égési sebeket szenvedett, hogy a fiatalabb leány néhány perc múlva már meghalt, nénjét és szüleit pedig életveszélyes égési sebekkel szállították be a megyei közkórházba.

Ujpest rossz híre. Ujpesten a 48-as és függetlenségi kör mozgalmat indított az iránt, hogy Ujpest nevét a belügyminiszter változtassa meg. A kör indítványát azzal okolja meg, hogy Ujpesten az egész országban rossz híre van, de különösen az utóbbi időben került rossz hirbe, kereskedelmének használnak tehát, ha sikerül más nevet kapniok. A kör kérvényt nyújt be ez irányban Tisza gróf belügyminiszterhez s az országgyűlés pártjait is felkéri, hogy az ország legnagyobb községének kérelmét támogatassák. Szerintük legjobb lenne, ha Kis Budapestnek neveznék el.

Varsó forrong. A lengyelek lassan, óvatosan előszedgetik régi fegyvereiket és letisztogatják róla a gyászos harcok rozsdáját. A lengyelek készülődnek. Tüntetés tüntetést követ. Érzik a lengyelek, hogy a Kelet-Ázsiában lekötött medveóriás most csak a fogát csikorgatja, de alig tud tenni ellenük. Most már nemcsak a varsói szociálisták mernek cselekedni, hanem megmozdul a lengyel nemzeti párt is. A oroszok ugyan mindenfelé azt hirdetik, hogy a lázongást angol, illetve japán politikai ügynökök szítják, mert különben alig akarna a jó sorban élő lengyel nép az orosz uralom ellen küzdeni. Egyébképen is az orosz kormányzó, Czertkov tábornok egy gyöngéd ijesztést állított oda a varsóiak elé minapi kiáltványában, melyet minden utcáskorokra felragasztatott. Többek között ezeket mondta:

— Varsóiak! Az orosz kormány minden időben, mindent elkövetett a lengyel nép jóvoltáért. Órizzétek tehát ti is a nyugalmatokat, mert különben a legelső orosz lázongásnál katonaságunk *éles tölténnyel* fog lőni.

Ez a figyelmeztetés egy kicsit lehütötte a varsóiak harci kedvét, de azért az esetleges mozgósítás esetén, — amint Varsóból jelentik — nagy, sőt komoly vérengzések várhatók.

Elfogott rablóbanda. A zentai és nagykanizsai rendőrségnek sikerült egy több tagból álló rablóbandát elfogni, mely már régóta üzi Bács-Bodrog-megyében garázdálkodásait. Az elfogott tolvajokra eddig 101 betöréses lopás bizonyult és rejtett helyeiken nagymennyiségű lopott élelmiszert és egyéb tárgyakat találtak. A banda tagjai Kis József, Juhász István, Lipták Antal, Kriska Pál és Csikos Szilveszter rovottmultu egyének.

• GAZDASÁGI DOLGOK •

A szederfalevél mint gazdasági takarmány.

A m. kir. selyemtenyésztési felügyelőség a fenti cím alatt egy leírást bocsátott közre, amelyet kivonatolva az alábbiakban ismertetünk:

Olaszországban emberemlékezet óta téli takarmányul használják a szederfalevelet és ez különösen

1. ábra. Idős szederfa csonkítás előtt.

és fejős teheneknél vált be előnyösnek. A levél eltevésénél a következőképp járnak el:

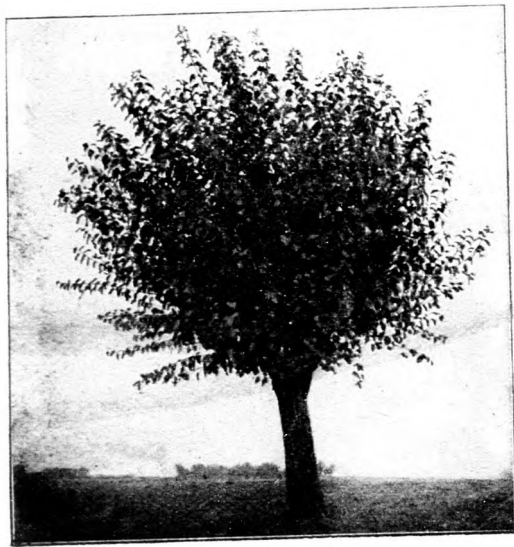
Amint az első dér megcsipte a szederfa levelét és ez lehull, úgy azt rögtön összegyűjtik, mielőtt megszárad és elvermelik éppen úgy, amint ezt szokták tenni a répaszeletekkel, szecsakázott kukoricaszárral

2. ábra. Idős szederfa csonkítva.

és egyéb takarmányfelével. Elvermelésnél a verem fenekét és oldalát szalmával kell kirakni. A levél tetejére szintén jó réteg szalmát teszünk és azután 2—3 lábnyi földdel betakarjuk. A földet természetesen domboruan halmozzuk fel, hogy az esővíz és hó ne hatoljon a verembe.

Elrakható a lomb kádba, vagy nagyobb dézsába, eszeberbe is. Arra természetesen ügyelni kell, hogy akár elvermeljük, akár edényekben teszszük el a lombot, ezt egyenletes rétegekben rakjuk el. Az edényekbe rakott levelet is befedjük szalmával és nehezebb kövekkel lenyomtatjuk. Sokan a levélrétegek közé konyhasót szórnak, ami igen előnyös.

3. ábra. Csonkított szederfa elsőévi sűrű hajtásokkal.

Megszáritva is igen jó takarmányt ad a szederfa levele.

De felette szükséges az is, hogy a levelek leszedését a dér jelentkezése előtt meg ne engedje a gazdaközönség, mert ismétljük, hogy ha előbb leszedik a lombot, nagy ártalmára van a fának ezen másodszori megkoppasztása egy és ugyanazon évben. Sőt kipusztul-

4. ábra. Csonkított szederfa megritkítva az első évi sűrű hajtásoktól.

nának a fák és komolyan veszélyeztetve volna azon biztos kereset, amelyhez jut a szegény ember a selyemtenyésztés után.

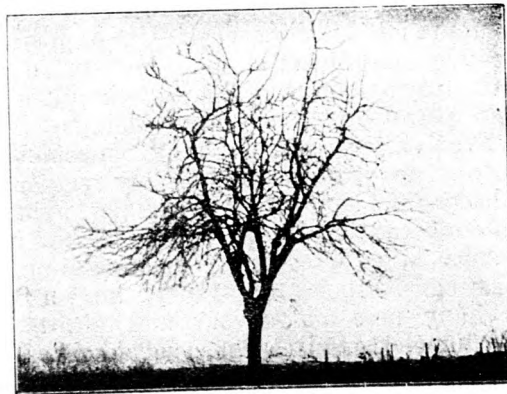
A szederfát minden 4—5-ik évben csonkítani kell. Ezen műveletnél főképp arra ügyeljünk, hogy az elágazástól számítva csak ott vágjuk el az ágat, ahol nem vastagabb 8 centiméternél, mert különben a nagy seb nehezebben forr be a fán.

Itt bemutatunk egy idősebb szederfát csonkítás előtt és csonkítás után. (Lásd 1. és 2. ábrát.)

A helyesen csonkított szederfa rendesen igen sok és buja hajtást hoz, amint ez látható a 3-ik ábrán.

Már selyemtenyésztési célból is szükséges, hogy a csonkítás évében ősszel megritkítsuk a sűrű hajtásokat, hiszen ennek következtében a többi hajtások erősebbek lesznek és több lombot hoznak. Ilyen megritkított szederfát mutatunk be a 4-ik ábrán.

Mint említettük, csak minden 4—5-ik évben tanácsos csonkítani a szederfát. Ismeretes azonban, hogy a selyemtenyésztés alatt levélszedés alkalmával itt-ott

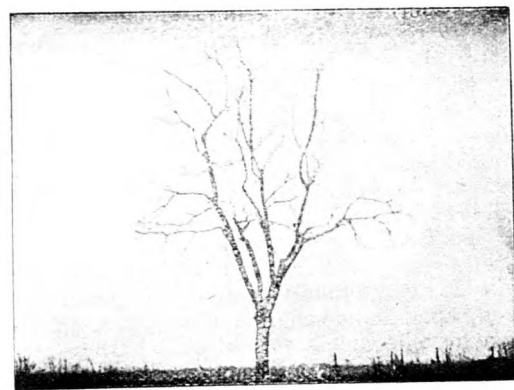
5. ábra. Idős szederfa tisztogatás előtt.

kisebb ágak letöretnek. Ezen ágaknak letisztogatása okvetlenül szükséges azért, hogy a sérülések folytán támadt sebek miatt tovább ne korhadjon az ág. De azért is szükséges a fák tisztogatása, hogy több lombot hozzanak. A tisztogatás is évenként rendszeren ősszel történik.

Az 5. ábra mutatja a szederfát tisztogatása előtt; a 6-ik ábra pedig tisztogatás után.

Már most a tisztogatás alkalmával nyert galyakat kékébe kötve száraz helyre tesszük és télen át a lomb igen előnyösen felhasználható a juhok és apróbb állatok takarmányozására.

Magyarország szederfaállománya után a selyemtenyésztés révén népünk már eddig több mint 60 millió

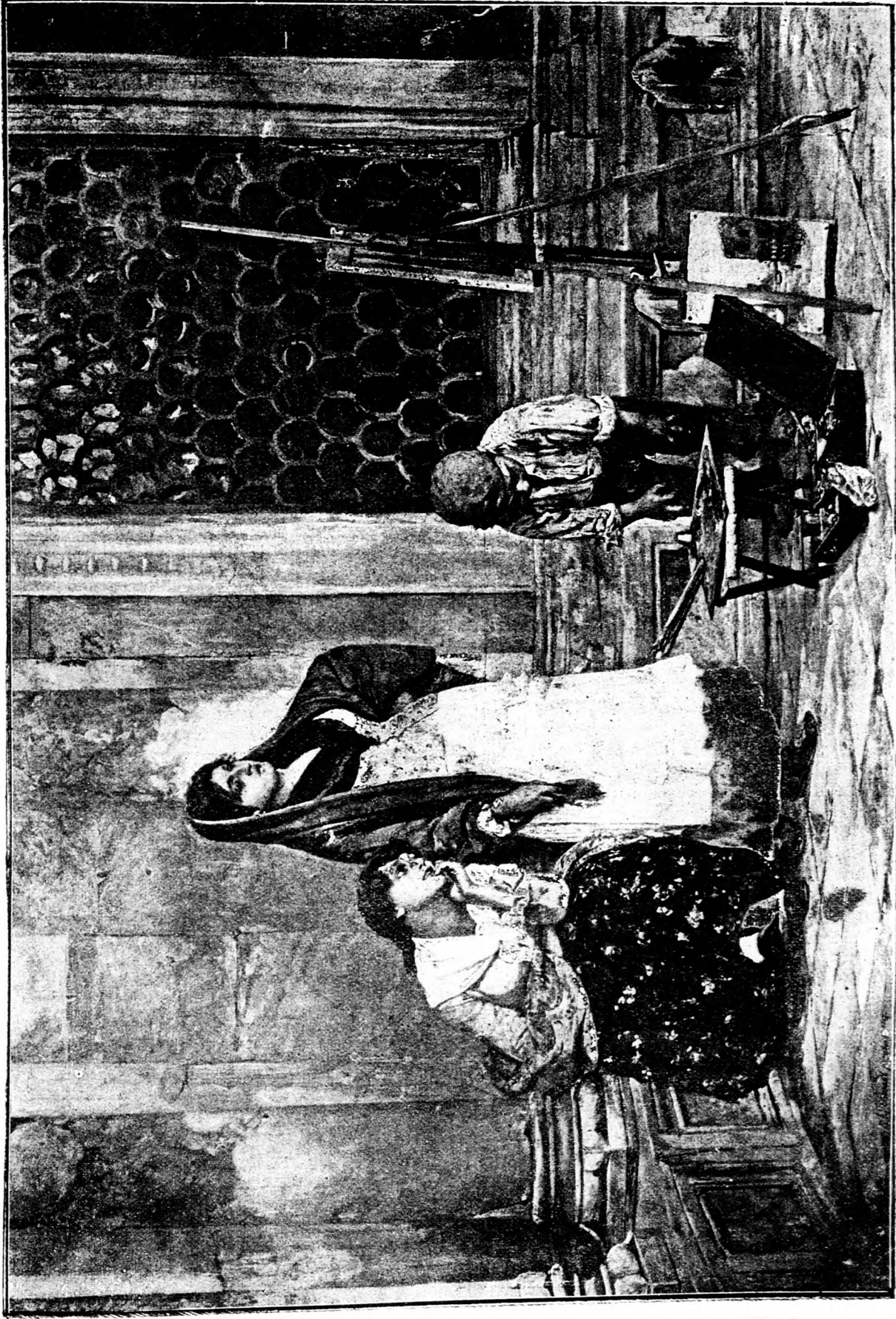

6. ábra. Idős szederfa tisztogatás után.

korona keresethez jutott. Általánosan elismert dolog tehát az, hogy ez irányban is mennyire hasznos a szederfa szegény népünkre nézve.

Kukoricaszár és csutka feltakarmányozás.

Közönséges esztendőkből, amidőn elegendő széna és egyéb takarmány terem, a kukorica szárát kékébe kötözve boglyákba raják és azon szálasan

A mütéremben.

vetik télen át a barom alá, mely annak leveleit és kalászát lerágja, míg a esupasz kóró vagy az alomba kerül, vagy pedig összegyűjtve és megszáritva tüzelesre használtatik föl. Hát a szár ilyenén kibasznlása megteszi a jó termő esztendőben, amidőn szalmat-ermésünket sem birjuk felhasználni és így a tengeriszár értéke édes kevés. Az idén azonban a kukoricaszárát is lehetőleg tökéletesen fel kell használnunk a takarmányhiány pótlására.

A szár teljes feltakarmányozásának legbiztosabb módja a szeeskázás, amelyet vagy szárazon, vagy pedig drával füllesztve, vagy répa-burgonyával keverve étetünk. Már a szárazon fölétett szeeskától is sokkal kevesebbet székel a barom, mint a kévésen adagolttól. Füllesztve pedig a jószág tisztára megtisztára megeszi. A füllesztés ismeretes módja, hogy egy réteg szeeskára darát (korpát) hintünk, azt ösvizzel rózsás öntöző kannából meglocsoljuk és így tovább rétegelve, megtöltjük és legázoljuk az e célra készített ládát vagy rekeszt. 36—48 órai állás után a keverék fölmelegszik, megpuhul, kissé megsavanyodik és langymelegen étetve, a téhen is szívesen eszi. Akinek sok a szártermése, be is vermelheti. Szálastul bevermelni azonban csak a félig nyersen (éretlenül) vágott szárt lehet. Ha a tengeri teljesen beérett és a szár száraz, úgy a tengeriszárt előbb meg kell szeeskázni, 2 méter mély és 2—4 méter széles gödrökbe rétegenként kell berakni, az egyes rétegeket rózsás öntöző kannával egyenletesen meglocsolni és jól begázolni, különösen a gödör szélein, hogy a levegő abból jól kiszorittassék. Locsolni azért kell a szeeskát, mert a besavanyítandó takarmánynak legalább 50—60% vizet kell tartalmaznia, különben megpenészesedik és megromlik. Az alsó rétegeket kevésbé, a felsőket jobban meg kell locsolni, mert a víz ugyanis lefelé hatol. Ha a verem színültig megtelt, fölötte a szeeskát — mindig locsolva és gázolva oly magasra kupoljuk föl, amennyire csak lehet és ha a befojtott takarmány körülbelül 40 fokra fölmelegedett, 1—1½ láb vastagon leföldeljük, oly formán, hogy először a kazal tetejére hányatunk földet és ha valamennyire leült, akkor takartatjuk be az oldalakat is. Így a leföldelés kevesebb munkába kerül. A kukorica-szár bevermelésével is csak úgy vagyunk, hogy minél tágasabb verembe és minél több csutkát vermelünk el, aránylag annál kevesebb romlik. 10—15 szekér szárat bevermelni nem is érdemes, tehát vagy több ksigazda álljon össze és vermelje be egy verembe a megkívántató mennyiségű szárat, vagy pedig használja fel azt télen apránként föl munkázva.

Zsombolyázni vagyis a föld felett savanyítani csak a zölden — éretlenül — levágott tengeriszárat és csak szeeskázatlanul lehet. E célból a tengeriszárat 4—6 méter széles és 4 méter magas kazlakba rakjuk, amelynek nagyon kevésé kupos

tetejét 1½—2 láb vastagon földdel leterítjük. A tengeriszár-zsombolyázás azonban ritkán sikerül, mert a kóró rendszerint tulszáraz és nem fülled meg, hanem inkább megpenészedik.

A ksigazda legokosabban teszi tehát, ha a szárat gondosan elrakva, télen át apránként szeeskázva, szárazon avagy füllesztve eteti.

A kukorica-csutkát közönségesen csak tüzelőnek használják, amely czélra tényleg nagyon is alkalmas. De lehet azt darálva étetni is, amely esetben sokkal többet ér az árszalmánál. Csak-hogy persze melyik gazdának van errevaló daráló-gépe? Ugy a kukoricaszár-csutkát, valamint a csutka darát, kitűnően lehet feltakarmányoztatni, úgy, hogy azt vízzel higitott melasszéval (a cukorgyárakból kikerülő szörplé) locsoljuk. A szörplé megcukozza, édesíti a szeeskát és a jószág ily állapotban nagyon szívesen eszi. Csakhogy most melasszét drága pénzért se kapni és így a szegény ember ebbeli tanácsunknak se sok hasznát veheti.

„AGRARIA“

magyar gépforgalmi részvény-társaság
a szab. osztr.-magy. államvasut-társaság
resiczai mezőgazdasági gépgyáranak
vezérügynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe!

EGYETEMES ACZÉLEKÉK.

Tiszta aczélanyag
saját hámorainkból.

Eltörhetetlen tégelyaczél-ekfej.
Pánczélaczél-kormánylemez.
Magasított aczél-ekfej.
Porvédő kerek.
Aczél gerendely.

Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró
taligát szállítunk.

Ekegyártás terén legelső rangú
magyar gyártmány fe-
lülmulja még a legve-
zetesebb idegen gyártmányokat is.

Kérjünk árjegyzéket, mivel ez az összes
talajmívelőgépeket terjedelmesen ismerteti és egy-
általán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes,
szakszerű és minden gazdának értékes felvilágo-
sításokat nyújt és díjmentesen küldetik.

Rövidített levélczim:

„AGRARIA“ Budapest, V., Váci-ut 2.
Sürgőnyczim: „AGRARIA“ Budapest.

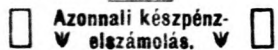
Értékesítésre elfogad: ✓
Husnemüket, füstölt
ust, vadakat, szárnyaso-
kat — élő és leölt állapot-
ban, tojást, vaját, halat,
burgonyát, káposztát, zöld-
ségféléket, gyümölcsöt stb

MAGYAR GAZDÁK VÁSÁRCSARNOK ELLÁTÓ
SZÖVETKEZETE

HATÓSÁGI KÖZVETITŐ

Budapest Székesfőváros Központi Vásárcsarnokában.
SÜRGÖNYCZIM: AURORA—BUDAPEST.

Azonnali készpénz-
elszámolás.

• MULATTATÓ •

A Toppancs Gyurka élethistóriája.

— Góbé történet. —

4. A saját kert, meg a sáskanyelés és a cigányhalászat.

Világéletében mindig szegény vala Toppants Gyurka. Napszámos volt az apja is, ő szintén annak nevelkedett. Zsellérházban lakott, mindig jó kedvű

tósága. Mert ez olyan mint a méltósága Móricz inasa! . . .

A gróf nevetett a buta hasonlaton, de azért nem értette meg a célzást. Az öreg góbé tovább magyarázta: — Méltóztat tudni, ez azért olyan, mint a Móricz inas, mert utánozza a Móricz inast. Így ni . . .

Az öreg neveltséges módon mutatta be az inas-hajlongást, de beszélt is hozzá:

— Az ablakban mindig kifelé, előre hajlik a szilvacsemetém. Én aztán megfordítom, de a növése újra kifelé viszi-huzza, hát arra hajlik. Nincs ennek hajlongásnak se vége, se hossza, akár a Móricz inasnál. Méltóztassék csak nézni. A sok hajlongástól nem

Az orosz-japán háborúból. (Orosz kozákok támadása.)

volt és a gazemberségek kifundálásába sohasem fáradt bele holtá napjáig.

Egyszer megszólítja az uraság, aki nem vala kisebb ur, mint Kálnoky gróf, a miklósvári.

— Hogy van, Gyurka bá? — kérdezi a gróf.

— Már én jól, instálom a méltóságát. Mert az Isten felvitte a sorsomat, a mióta utolszor találkoztam a méltóságával.

— Ah! . . . — csodálkozik a gróf.

— Ugy biz a! Salyát kertem van már!

No, erre a saját kertre a gróf is kívánsi vala. Hát elsétált a Gyurka bá zsellér viskójáig. Ott aztán megmutatta a vén góbé a saját kertét. Allott pedig ez a kert három cserépedényből, melyeket ugyancsak büszkén mutogatott az öreg góbé.

Nézze csak, méltósága, ez itt az almás kert! — és megmutatta a cserépben szinlődő almacsemetét. — De a mint kertre tehettem szert, hát kíváns lettem. Nem vala elég az almás, körtés, meg szilvást is szereztem. Főképen a szilvást szemlélje meg a méltósága.

ér rá, hogy felnőjön. Törpe maradt mint a Móricz inas.

A méltóságos gróf jóízűen nevetett, mert az öt kísérő Móricz, a kis törpe Móricz inas szinte kipukkant mérgében, hogy Toppancs Gyurka így kifigurázta.

Aztán boc-ánatot kér a vén góbé a méltóságos gróftól, mert elballag a tengeri törökhöz. Dolgozni is kell ám! — ha muszáj.

Alig kezdett a töréshez, nagy zene-bona támad mellette. Toppancs Gyurka jajgat, kiabál, mintha leg-alább is a lábát eltörte volna. A munkás nép összefut. Kiáltják a tisztartó urat. Nagy a baj.

Bocz bácsi, az öreg tisztartó ugyancsak sarkantyuzza a lovát. Nemsokára a baj szinbelyén van. Szegény Toppancs Gyurka a kukoricaföldön hever és a lábaival az ég felé rug szüntelen.

— Talán meg is halt már! — mondják a távol-állók.

— Dehogy halt! — vigasztalják a közeli, — hiszen felleget rug.

Végre Boez bácsi megrázza a vén góbét.

— No, mi baj, Gyurka bá?

A vén góbé rápislant a tisztartóra, aztán hörögve mondja:

Egy nagy sáska ment a torkomba . . . Ekkora ni . . . — és az öklét mutatja az öreg, pedig ököl nagyságu sáskát még Noé sem vitt be a bárkába.

— Itt van! Itt van! — hörögi az öreg.

A sáska csakugyan ott rugdalózik a Gyurka bá torkában. A nyakán csak megfeszítgeti a vén, ráncos bőrt.

— Hát most mit csináljak veled?! — rikolt rá Boez tisztartó, a mint a mozgó sáskát, vagy inkább a sáska-mozgást meglátja.

— Egy kis pálinkát! — nyöszörgi Toppancs Gyurka esendesen.

A tisztartó ur csakugyan a vén góbé kezébe adja a pálinkás üveget. Toppancs pompásan áztatja az óriás sáskát, mely valóban lecsuszik az itallal a torkán.

— No, csakhogy lement! . . . — szól megnyugvással a tisztartó és el akarja venni Toppancstól az üveget. De Toppancs nem engedi.

— Nete ne! Hiszen összekarcolta a torkom a bestia, hát a karcolást le kell mosnom egy-két kortytyal!

Aztán újra iszik az öreg. Lemossa pálinkával a sáskakarcolást. A munkások megnyugvással térnek a munkához, hogy nagyobb baj nem esett, hogy következménye nem vala a riadalomnak. Az igaz, hogy következménye nem, de folytatása igen.

A Toppancs Gyurka torca még háromszor kívánta meg azon a napon a sáskát, vagy a sáska a Toppancs bá torkát . . . de legbizonyosabban a vén góbé torca a pálinkát! . . .

Ez irányban a rossz nyelvek gyanuskodtak is az öregre. Miért választotta hatvan munkás közül a sáska mindig éppen a Toppancs torkát? . . . Ez gyanus volt. A pálinka pedig ozsonnára igen megfogyott.

Még Rupí cigány sem tudta szó nélkül eltűrni. Este vádaskodott a tisztartó előtt.

— Degeljek meg, há nem kiszákrvá nyelte le a sáskát!

— Hogy á pájinkát megigya! — kontrázott bele a gyanúsításba a vén Csepegés.

— Csudár nipség a góbé! — erősíti Csurrantás! — Megesi a sáskát, hogy pájinkát kápjon. En láttam! . . .

Eső után köpönyeg! Már késő volt a cigányok vádaskodása. Toppancs Gyurka megitta a sok pálinkát. Aztán hazafelé ballagtak alkonyatkor. De a vén góbé hunczfutsága nem tűnt le a nappal. Maradt még a holdvilághoz is.

A mélsás grófnál igen vékony a napszámos vacsorája. Gyurka bá elröstelkedik. Miért nem grófiás, ha grófi birtokon dolgoznak?

Rupí panaszosan szól a góbéhoz:

— Talán a sok pájinka pecsenyét kíván?

— Azt bizony. De meg is lesz még ma!

Ezt olyan határozottan mondja Toppancs Gyurka, hogy Rupiban menten feltámad a reménység . . .

Nem segíthetnék a pecsenyészernél? — kérdi esendesen a góbétől.

— Ha lakatot tudsz tenni a szádra, hát próbáld meg, de ha eljár a nyelved, hát a nyakad úgy kitekerem, hogy a hóhér sem különben.

Rupí megborzong a nyaktekerős meghívástól,

de mégis elfogadja, mert éhes, aztán tudja, hogy a Gyurka bá kezei után bőség jár — főleg a lopásban.

— Hol kezdjem Gyurka bá? — kérdezi suttogva Rupí cigány és jól tudja, hogy ő fog fáradni a pecsenyéért, aztán osztozik a vén fortélyos góbéval.

— Hát először a Pucken hálóját beteszed a Darkó uram hidja alá a patakba, — kezdi négy szemközt adni a parancsot a góbé, hogy azt meg ne hallják. — A vízfolyással szembe fordítsd a farkas hálót — magyarázza pontosan.

— Ertem, értem! — bólint rá a cigány.

— Azután a malomárok zsilipjét eldugod.

— Jájáj! hiszen az egy óra járás . . .

Toppancs Gyurka barátságosan hátba vágja a panaszos Rupit. A cigány így, tapasztalás után, elismeri az erős hatalmát, hát engedelmeskedik.

— Már megyek, Gyurka bá . . .

— No, ugy legyen!

A halászat megtörténik. Másfélóra mulva öt kiló halat huznak ki a malomárokból, a Darkó uram hidja alól, mert a mint Rupí elzárta a malomárok vizét, az apadó vízzel lefutnak a halak is. Így bele kerülnek a hidhoz beállított farokhálóba.

Az alsómalom persze megáll, de mire a molnár fe'megy és keresi a vizeldugókat a nagy későre felbujó holdvilágnál, azalatt már Toppancs és Rupí elfogyasztották a halat kedves családjuk körében. Nyoma sem marad a halászatnak, ha csak a halszálka a torkán nem akad valamelyik rajkónak.

Másnap a község házához idézik Toppancs Gyurkát. Hát Rupí is ott van . . . Már ki is derült a halászás, mert Rupí cigány holdkelte előtt igen félt a sötétben és füttyült. Füttyülte a legkedvesebb nótáját, a székely verbunkost. Ezt pedig a faluban senkisé tudta olyan cifrásan kifüttyülni, mint Rupí. Erről ismertek rá a tanuk a sötét éjszakában.

— Még a füttyszót is tanunak veszik a szegény ember ellen! — panaszkodik Toppancs. Aztán beülnek a dutyiba ketten — egy napra.

Képeinkhez

A műteremben. Ahol a szobrász, vagy festő dolgozni szokott, azt a helységet műteremnek nevezik. Hát ez a műterem igen érdekes szokott lenni és a művészet kedvelő emberek igen kíváncsiak rá, mert ott készül a szép, a művészi. Bemutatunk ez alkalommal egy festő-műtermet. A festő éppen kiment és csak a modellek maradtak benn, hogy bámulják azt, amit róluk festett a művész. No, mert a model, az élő ember, akit a festő úgy fest oda, mintha élne. Lehet az gyermek, vagy lány, vagy idős ember, már amint a szükség hozza és a festő kigondolja. A főkélléke a műteremnek az, hogy világos legyen és lehetőleg felülről világítva.

Az orosz-japán háborúból. (Orosz kozákok támadása.) Az orosz kozákság kitartó jó lovas és lovuk is ehhez mérten igen edzett. Az orosz-japán háborúban mégsem tudtak nagyobb sikereket elérni, mert az apró japán lovasok kitűnő lövők és bátrak. Oly szívósan ragaszkodnak az elfoglalt helyhez, hogy onnan el nem mennek, inkább meghal valamennyi. Ilyen elszánt vitézekkel szemben pedig az orosz kozákok merész támadása is megtörik. Képünk a rohamra száguldó kozák lovasokat igen pompásan mutatja be.

Szegény ember dolgát boldog Isten birja...

Volt nekem két ökröm, két szép villás szarvu,
Cimeres két ökröm, fehér, mint a hattyu,
Cselő! Csákó! Bimbó! Az ekét tartottam,
Dalolt a pacsirta, amikor szántottam.
Egyszer csak azt mondták: ki ad többet érte?
Ökrömet a törvény elkótyavetyélte.
Hiába dalolsz már mezei pacsirta!
Szegény ember dolgát boldog Isten birja.

Volt nekem, volt nekem buzatermő földem.
Hullámzó kalászban úgy elgyönyörködtem.
Addig, addig szaladt, egyszer csak elszaladt,
Hivta, hívogatta az adó, a kamat.
Utána a föld is... nem maradt egy rög se.
Tíz hold örökségem elszaladt örökre.
Nincs már egyéb földem, csak az anyám sirja,
Szegény ember dolgát boldog Isten birja.

Volt nekem házam is, gólyafészkes házam.
Muskátlit viritott a két ablakában...
Hajléktalan lettem pergő dob szavára,
Elhervadt a nyíló muskátli virága.
Jaj de elszakadtunk, tulipántos kapum!
Jaj meglátlak-e még, édes szülőfalum!
Tornyod kis harangja bá atomat sirja!
Szegény ember dolgát boldog Isten birja!

Pósa Lajos.

Az a kár...

- Mindig szidják a németet!
- Az a kár.
- Miért volna kár?
- Azért mert csak szidják és nem ütik...

Előrelátás.

- Egy paraszt bejő a gyógytárba.
- Kérek gyomorseppeket.
- Hát maga elrontotta a gyomrát?
- Még nem, de holnap templom szentelés lesz.

A ravasz sváb.

- Na asszony, most alaposan becsaptam a va-utast. Returjegyet váltottam s nem utaztam vissza.

Jól ismeri.

- Az utonálló: (a diákhhoz, kivel az erdőben találkozik) A zálogcédulákat, vagy az életet!

Pótló-talány.

— irály — etek
— sten — arhonya
— ódar — mber
— ber — emető

A megfejtéseket legelőszérűbb levelező-lapon beküldeni.

Megfejtési határidő 1904. november hó 20.

A Független Ujság 44. számában közölt talány megfejtése:

„Rajta kuruc rajta!
Sarabold, nem apád!”

Helyesen fejtették meg: Beke Piroska, Joó Mariska, Renner Ida, Gelb Hermin, Fazekas Mari, P. Lasztaméry Mariska, Csóka Istvánné, Juhász István, Bartók János, Kele István ifj., Balla Elek, Rostás Mihály, Renner Gusztáv, Schwarz Mór, Betes Gáspár, Nagy P. Elek, Szabados Pál, Ráduly István ifj., Zsoldos András, *Abonyi kath. munkás-egylet.*

A sorshuzásnál *Abonyi kath. munkás-egylet* neve jött ki elsőnek, kinek Péterfy Tamás kedvelt könyvét a „Petőfi Regék”-et küldöttük meg.

LEVELES-SZEKRÉNY.

Bakkos Albert. Átadtuk a Méhészeti Egyesületnek. Onnan megkapja a kellő felvilágosítást — **Kele István ifj.** A nyerevény könyvet elküldöttük a postán keresztkötés alatt, de talán elveszett. Az ilyen kedves könyveket a postások is szeretik és kivált vidéken, amint azt a panaszokból is olvashatta, igen sok elvesz. Most, hogy ne károsodjék, újra elküldjük, de nem fizetjük ki a postai díjat, mert azt hisszük, hogy így talán nem fog ez is elveszni. — **Juhász István.** Örvendünk, hogy a könyv tetszett. — **Beregi Samu.** Igen. Másik kérdésére megnyugtattuk, hogy a *F. U.* minden előfizetője az idén is megkapja teljesen ingyen a „Szövetkezeti és Gazdasági Évkönyvet 1905. évre,” mint karácsonyi ajándékot. — **Többeknek.** A kérdések sürgős volta miatt levélben válaszoltunk.

Élelmi cikkek nagybani árai a központi vásárocsarnokban.

Magyar Gazdák Vásárocsarnok Ellátó szövetsége jelentése
1904. november 10.

Budapesti központi vásárocsarnok árai.

Husneműek: marhahus 104—120 K., vidéki borjúhús 1—112 K., sertéshus 1—120 K., szalonna füstölt 130—160 K., szalonna, olvasztani való — K., hárj 140—152 K., sertézsír 140—150 K. — **Füstölthús:** (vidéki) kg.-ja 140—160 K., hazai sonka 160—2— K.

Baromfi-félék: élő tyúk 2—280 K., rántani való csirke —80—160 K., sütni való csirke 150—2— K., kacsa, hizott 320—4— K., lud, hizott 10—19— K., pulyka, hizott — K., páronkint. Vágott hizott liba 90—108 K., vágott hizott kappan, kacsa és pulyka — K. kg.-ként.

Tojás: bacsikai 85—88 K., erdélyi apróbb áru 80—82 K. ládánkint. (1440 drb.) Apadt — K., meszes: — K.

Zöldségfélék: Burgonya (vagonáru) sárga 7—8 K., rózsa 1. 6—7— K., 100 mm.-ként. Hagyma 50 kg.-os zsákokban zsákkal együtt 9—12— mm.-ként.

Teavaj: (centrifugál) 180—210 K., főzővaj 150—170 K. kg.-ként. Tehénturó kg.-ja 12—18 fillér.

Budapesti piaci árai.

Babona. (Árak métermázsánként értendők.) Buzs 2060—2160 K. Bors 1470 K-tól 1485 K-ig. Árpa 1380 K-tól 14— K-ig, jobb minőségű 1470 K-tól 1490 K-ig. Zab 1370—1440 K. Tengeri 15— K. Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
K	3280	33—	3120	3060	2980	29—	28—	27—	1640

Takarmányvásár. Réti széna 6—1060 fillér, mubar 8—980 fillér, zupszalma 360—4— fillér, alomszalma 320—360 fillér.

A „FÜGGETLEN UJSÁG” szerkesztésére felügyel:

RUBINEK GYULA, országgyűlési képviselő,

a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének titkára.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. szám, II. em.

Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulásával	400,000. — kor.
Alapítványok	1,270,000. — kor.
Tartalékok	255,200.03 kor.
Összesen	1,925,200.03 kor.
1901. évi fölösleg	90,349. — kor.
1902. évi fölösleg	59,782.26 kor.
1903. évi fölösleg	109,331.73 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére, különféle médozatok szerint.

Az üzlet-eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékokba helyeztetett.

Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Legjobb és legolcsóbb

gazdasági takaréktűzhely

a Munkácsy-féle szabad. és a nm. földművelésügyi ministerium által 600 koronás első díjjal kitüntetett takaréktűzhely. Megrendelhető

MARKHÓT JENŐ

magánmérnök műszaki irodájában

Budapest, VIII., József-körút 36. Műhely VI., Sziv-u. 3-7.

A Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete
hordóborértékesítő osztályában

a Leszámitolóbank közraktárainak I. számú raktárában (IX., Fővám-tér)

kitünő, fajtiszta fehér s vörös asztali és pecsenye-borok hordókban, valamint a m. kir. pinczemeszteri tanfolyam pinczéiben kezelt elismert jó minőségű palaezkborok előnyös árban kerülnek eladásra.Elfogad értékesítésre bármely faju **magyar borokat**; felvilágosítást nyújt vevőknek és bortermelőknek**A Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete igazgatósága,**
BUDAPEST, IX. kerület, Csarnok-tér 5. szám.

Sürgőnyczim: Consum, Budapest. Telefon: 25-02.

Magyar Élelmiszer-Szállító Részvény-Társaság

Budapest, V., Nagy-Korona-utca 17. sz.

ÜZLETÁGAK: =====

Szállítási osztály: baromfi-, tojás-, vad-, vaj-, gyümölcs- és főzelékküldemények után, ha a társaság neve alatt kerülnek feladásra jelentékeny szállítási kedvezményeket folyósít. A szállítmányozásra vonatkozó mindennemű kérdésekben (fuvardíjak, utirányok stb.) készséggel nyújt felvilágosítást. Kiviteli osztály: A társaság berlini fiókja mindenféle élelmi cikkek bizományi értékesítését elvállalja. Az árakra előlegeket is folyósít.

Sertésbizományi osztály: A ferencvárosi sertésvásáron elvállalja hizott sertések bizományi értékesítését.

— Közelebbi értesítéseket a társaság igazgatósága ad. —

A ZALATNAI kénkovand-ipar r.-t. Brassói kénsav- és műtrágyagyára ajánlja legjobb minőségű mindennemű

Mütrágyáit

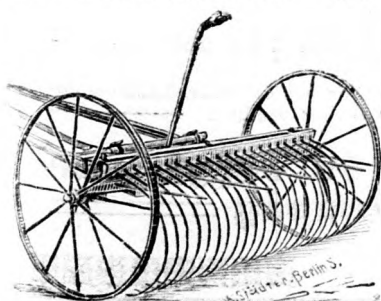
a t. cz. gazdaközönség becses figyelmébe. Ajánlatokkal készséggel szolgál a Központi Iroda, Budapest, IV., Mária Valéria-utca 7.

Czukorrépa-, kukoriceza- és burgonyamivelésre szolgáló **kézi- és fogatos kapáló és töltögető eszközök,**amerikai **ACZÉLGEREBLYÉK Hollingsworth-LÓGEREBLYÉK** elismert gondos kivitelben kaphatók:

ALAKULT 1856

KÜHNE E.

hazánk legrégebbi mezőgazdasági gépgyárában

MOSONBANFőraktár: **BUDAPEST, VI., Váci-körút 57/a.**Sztintgy **fűkaszalógépek, kézi- és járgány-cséplőgépek, gabonatisztító- és osztályozó-rosták, konkolyválasztógépek, bevált hírneves****„MOSONI DRILL“**
tolókeRekes sorvetőgépek stb.

1904. évi forgalom : 22,000 bál.

Felhívjuk a t. c. gazdaközönség figyelmét
a budapesti

gyapju-aukceziókra

melyek minden évben július és szeptember hónapokban tartatnak meg.

Az aukceziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest Dunaparti teherpályaudvar“ czimzett gyapju-küldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkezdményben, valamint ingyen raktározásbnn részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál :

HELLER M. S TÁRSA

GYAPJUÁRVERÉSI VÁLLALAT

Budapest, V. ker., Erzsébet-tér 13. szám.

Alfa-Separator Részv.-Társaság

BUDAPESTEN

VI., ker., LOMB-UTCZA II. szám. 27

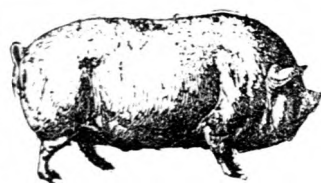
Tejgazdasági gépgyár

Tejgazdasági eszközök és gépek gyártása.

Tejszövetkezetek és telepek berendezése.

Árjegyzékek, tervek és költségvetések díjmentesen.

Alfa Laval Separatoraival eddig több mint 500 első díjat nyertek. — Évi gyártás körülbelül 45000 darab.

ÚRL REZSŐ

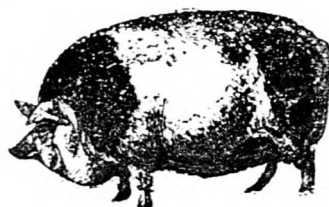
sertésbizományos

— Budapest —

Bérekocsis-utcza 12.

Sertéseket

sovány és hizott állapotban és legmagasabb napi áron értékesít.

Párisi világbírlás „Grand Prix“ 1900.

KWIZDA-féle RESTITUTIONSFLUID

cs. és kir. szabaáalmazott mosóvíz lovak számára.

1 üveg ára K 2.80.

Negyven év óta van használatban az udvari istállóban s a legnagyobb katonai és polgári istállóban is lovak izmai erősítésére, fárasztó menetek előtt és után flezamodásoknál és az izmok merevedésénél stb. a lovat a trainingben bámulatos eredmények felmutatására képesíti.

Főraktár:

valódi csak ezen védjeggyel ellátott.

Kwizda Ferencz János cs. és kir. osztr.-magy., kir. román és bolgár hercegi udvari szállító

kerületi gyógyszerész Kornenburgban, Bécs mellett.

SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti kainitot szavatolt 12,4% tiszta káli = 23-24% kénsavas káli tartalommal,

Stassfurti kálitrágyasót szavatolt 40% tiszta káli = 74-76% kénsavas káli tartalommal,

Kovasavas-kálit (dohánytrágyázásra) továbbá mindennemű egyéb

Műtrágyaféléket, azonkívül

Rézgáliczot (98-99%) elismert kitűnő minőségben szállít a

„Hungária” műtrágya, kénsav- és vegyi-ipar részvénytársaság

BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.